

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Gazeta Częstochowska

Redaktor Zygmunt Tęczyński

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
Częstochowa, Aleja II № 38, telefon № 50.

Wydawca Antoni Siennicki.

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie IV-ej. Cena 3 kop.

Otwarcie Stałej Wystawy Przemysłowo-Handlowej

prób i wzorów odbędzie się w dniu 1 października 1909 r., Warszawa, Karowa 18.

P.p. Wystawy miejsca mogą zamawiać listownie lub telegraficznie, metr kwadratowy powieszalni wysokości 4 metry kosztuje rocznie rb. 80 którą mogą być płatne kwartalnie. 731.

W teatrze miejscowym Wielkie Kinematograficzne przedstawienie **Zmiana programu DW A RAZY w tygodniu**

Dziś zmiana programu.

Szczegóły w programach.

Początek w soboty i święta od godz. 3 po poł., a w dniu powszednie od godz. 5 po południu.

Dyrektor B. Zarzecki;

Henryk Schwarz

Kraków, Grodzka 13.
Magazyn konfekcji damskiej i towarów modnych.

300

M. FRENK w Zawierciu. 729.

Wydaje pocztówki z widokami miast podług nadesłanych oryginałów wszystkich odcieni, kolorach i odmianach. Specjalność widoki miast. Wykonanie pospieszne! Reprodukuje się brązo-srebrne, światło-druki, Auto-chromy, foto-typie, matowe i z polyskiem, wytłaczane i wypukłe. Nakładom próby na żądanie.

Teatr na Wystawie

w Czwartek dnia 23 Września 1909 r. „Grana będzie tylko raz jeden“

Benefis Maryi Przybyłko

Bileta wolnego wejścia w dniu benefisu nie będą ważne.

pierwszy raz:
Złodziej

Sztuka Henryka Bernsteina.

Początek o godz. 7 i pół

Biuro Meljoracji Rolnych

Warszawa, Foksal 14, Telefon 115-02. Kraków, Długa 43.

inż. St. Turczynowicz, inż. A. Ponikowski i S-ka

Oszuszenie. Drenowanie. Nawadnianie. Gospodarstwo rybne. Analiza mechaniczna 27 na gleby. **Kolejki wozakotorowe.** 6-6

Tylko BARWICK

nauczy was uchronić się

Przed pożarem

najstraszliwszym wrogiem ludzkiej pracy.

Żądajcie opisów!

Ogniotrwałe budowanie z piasku.

Leon BARWICKI

Warszawa, ul. Hoża № 50.

Kalendarzyk.

—(0)—

Dziś: Tomasz B. W.—Zelimita.
Jutro: Tekli P. M.—Bogusława.

Wschód słońca: o g. 5 m. 43.
Zachód „ „ 3.
Ubyło dnia 4 godz. 25 min.
Daty historyczne: 1768. Turcja wypowiada wojnę Rosji.

Lekarz-Dentysta 20

Michał Grejniec

Powrócił

poleca № 1 swego Wydawnictwa Popularnego p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej“ cena 5 i 10 k. Ządać w księgarniach lub wprost od autora i wydawcy w Częstochowie, I Aleja Nr. 10.

Kupującym w większych ilościach—znaczne ustępstwo.

Ubezpieczenie robotników W BELGJI.

Wobec zamierzonego wprowadzenia obowiązkowego ubezpieczenia robotników w państwie rosyjskiem i zainteresowania, jakie wywołał w szerokich kręgach społecznych odnośny projekt rządowy, jak również z powodu odczytanego na onegdajszym zjeździe higienistów referatu dr. Rosego w tej materii, nie od rzeczy będzie zapoznać się z działaniem prawa o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od nieszczęśliwych wypadków, które zaczęło obowiązywać w Belgji z dnia 1 lipca 1905 roku.

Prawo to obejmuje wszystkich robotników pracujących w przedsiębiorstwach przemysłowych, czeladników warsztatowych i uczniów nie pobierających jeszcze żadnej płacy oraz wszelkich pracowników biurowych, dozorców itp., mających jakikolwiek udział czy to bezpośredni, czy też pośredni w pracy dla przemysłu.

Według omawianego prawa odszkodowanie otrzymuje każdy, kto uległ nieszczęśliwemu wypadkowi, powodującemu niezdolność do pracy przez czas dłuższy niż tydzień. W takich razach ma prawo do otrzymania 50 proc. swego zarobku oraz pomocy lekarskiej i lekarstw. Do czasu wyzdrowienia lub śmierci robotnika przedsiębiorca obowiązany jest wypłacać mu połowę zarobku, pomoc zaś lekarską i lekarstwa winien dostarczać jedynie w ciągu pierwszych sześciu miesięcy. W razie śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku prawo nakazuje, aby pracodawca wypłacił natchemniast rodzinie poszkodowanego 75 fr. na wydatki pogrzebowe, oraz złożył w wskazanej w prawie instytucji kredytowej sumę, której roz-

ny dochód stałowić będzie 30 proc. zarobku robotnika np. jeżeli robotnik zarabiał rocznie 1000 fr. to przedsiębiorca obowiązany jest złożyć 10,000 fr. w rencie państwowej, przynoszącej w Belgji 3 proc.

W razie, gdyby pracodawca nie chciał sam odpowiadać za ewentualne wypadki nieszczęśliwe ze swymi robotnikami, może wówczas ubezpieczyć ich w jednym z towarzystw ubezpieczeń, upoważnionych przez rząd do prowadzenia podobnego rodzaju operacji. Od towarzystw zaś prawo wymaga, aby spełniały ściśle żądania bezwzględniego zabezpieczenia—praw robotników na tych samych warunkach, jakie obowiązują przedsiębiorców.

Prawo o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników wpłynęło bezwzględnie na poprawę stanu rzeczy, który istniał do 1905 r. był przyczyną niezadowolenia robotników. Niezaprzeczoną zaletą prawa tego jest to, pisze „Kur. Kol. As.“ iż odszkodowania są bezsporne i nie wymagają, jak poprzednie, interwencji sądów. Do roku 1905 tylko 20 proc. poszkodowanych mogło otrzymać odszkodowanie za nieszczęśliwy wypadek, gdy obecnie zabezpieczone są szerokie masy. Natomiast nowe prawo pozbawia robotnika, lub jego rodzinę, możności otrzymania całkowitego wynagrodzenia, nawet wówczas, gdy dowiedzione zostało, że wypadek nieszczęśliwy zaszedł z winy przedsiębiorcy. Obecnie robotnik musi się zadowolnić 50 proc. a rodzina tylko 30 proc. płacy zarobkowej, gdy poprzednio można było drogą sądową osiągnąć całkowite wynagrodzenie. Następnie prawo omawiane ma jeszcze jedną złą stronę, że nie zabezpiecza poszkodowanego robotnika w razie, gdy przedsiębiorstwo lub towarzystwo akcyjne, w którym pracował, jest niewypłacalne.

Do 1 lipca 1908 r. ubezpieczonych było w Belgji za pośrednictwem 19 towarzystw ubezpieczeń i 11 kas kooperatywnych, upoważnionych przez rząd,

KRUSZYNSKI i PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-cia, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Założony w roku 1878

WYKONYWA: RZEŻBY, POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE i SZTUKATERJE.

Telefon № 260.

RYDZEWSKI i S-ka

Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatralna 13.

23

Telefon № 1.

Polecają: Na składzie; Kwas węglowy w balonach, dla wyrobu wód gazowych i dla restauracji po cenach fabrycznych węże gumowe, parcia- ne płytygumowe i azbestowe, pakunki różnych konstrukcji.

W. S. i jednocześnie zawiadamia, iż wszczęto odpowiednie kroki, aby podobnego rodzaju zachowanie się oficjalistów nie mogło się powtórzyć na przyszłość.

— Z pensji p. Golczewskiej—Chrzanowskiej.
Wczoraj na pensji p. Golczewskiej—Chrzanowskiej, odbył się popis gimnastyczny w obecności znanego atlety i krzewiciela rozwoju fizycznego p. W. Pyłasińskiego.

Jak wiadomo, pensja p. Golczewskiej—Chrzanowskiej, jest jedyną w Częstochowie, gdzie gimnastyka dla dziewcząt została wprowadzona jako przedmiot obowiązkowy.

Lekcji gimnastyki na powyższej pensji, udziela uczennica p. Pyłasińskiego panna Chodnickiewicz.

— Rewizje.
Onegdajszej nocy pomocnik komisarza I cyrkulu, wraz z rewirami i stojkowymi, dokonali rewizji na ulicy św. Rocha w d. mu. № 9, w celu sprawdzenia meldunków.

Tejże samej nocy i w tym samym celu, pomocnik komisarza II cyrkulu, w otoczeniu policyj, dokonali rewizji w jednym z domów na ul. Koźlej i na ul. Werszawskiej pod № 112.

We wszystkich wspomnianych miejscach znaleziono książki meldunkowe w zupełnym porządku.

— Czyj zegarek?
Zawiadamia nas II cyrkul, że przy rewizji odebrano od podejrzaney osoby zegarek srebrny złotem nakładany z dywską złotą, dętą, oraz brokiem z ametystem. № zegarka 76834.

Osoby zainteresowane mogą oglądać powyższy zegarek w kancelarii II-go cyrkulu, między g. 6 a 9 wieczór.

— Aresztowania.
W ciągu dnia wczorajszego aresztowano w mieście dla sprawdzania osobistoci następujące osoby:

Józefa Władysława, Jan Maj, Florentyna Regalska, Ruchla Szpicer, Jan Lesiak, Spiridon Dzeniszewilo, Stanisław i Kazimierz Smaczni, Antoni Nocoń, Feliks Jędrzejewski, Franciszek Steiner, Ignacy Wójcik, Izrael Cukierman, Hersalik Zelten, Zygmunt Górniak i S. Pilecki.

Na mocy wyroku wykonawczego:—Jakób Klimas i Michalina Kopanska.

Za bójkę—Jan Brenzel, Jan Nowakowski i Feliks Andrzejewski.

Za pianaństwo—Tomasz Klauza.

— W sprawie wychodźstwa (Emigracji).

Ministerjum spraw wewnętrznych opracowało przepisy mające na celu zapobieganie nadużyciom agentów emigracyjnych. Przedwzyszkim więc wszelkie biura emigracyjne mają podlegać kontroli konsulatów; następnie wzbronione będą ogłoszenia i wydawnictwo broszur, mających na celu pozyskanie emigrantów; pisma na przyszłość nie będą mogły umieszczać wzmianek o warunkach przewozu emigrantów do Ameryki, o udzielenia bezpłatnych biletów na przejazd statkami itd.

Biura emigracyjne oraz ich przedstawiciele winni ściśle stosować się do tych przepisów, w przeciwnym bowiem razie biura emigracyjne będą zamykane w drodze administracyjnej, a ich przedstawiciele mają być wysłani za granicę.

Oprócz przytoczonych powyżej przepisów, ministerjum spraw wewnętrznych projektuje jeszcze inne środki, w celu ukroczenia nadużyć biur emigracyjnych.

— Nowy podatek.

Według doniesień pism petersburskich, dyrektor głównego komitetu statystycznego opracował projekt nowego podatku od osób, które na zasadzie ulgi nie pełnią służby wojskowej. Osoby, któreby podlegały nowemu podatkowi, podzielono na 5 grup, stosownie do ulgi i censusu majątkowego. Najniższa kategoria ma płacić 40 rb. rocznie w ciągu 3 lat. Cyfra ta opiera się na danych statystycznych, według których dochód, który daje rodzinie właścicielskiej jeden robotnik, przewyższa 40 rb. rocznie. Najwyższa kategoria płaci 5000 rb. rocznie w tym samym okresie. Dochód z nowego podatku oblicza projektodawca na 300 mil rb. rocznie.

— Hość przestępców politycznych w państwie rosyjskiem.

Z objaśnień, dołączonych do preliminarza budżetu, widać, że w państwie rosyjskiem znajduje się obecnie na wygnaniu 22,568 winowajców politycznych, z nich 245 w obwodzie jakuckim, 632 w gub. jenijskiej i irkuckiej itd.

Na utrzymanie i dozorowanie ich w r. 1910 ministerjum żąda rb. 2,173.492.

— Nowe wieś na Sachalinie.

W ciągu lata bieżącego na zachodnim wybrzeżu Sachaliny, nieco na północ od przylądka Pogobi, utworzy się na podstawie wolnego osiedlenia, 4 wieś rosyjskie: Niwelska, Uspieńska, Rybna i Wołujewa.

— Nowe pismo.

Nadesłano nam prospekt nowego pisma, które ma wychodzić w Kielecach od 1 października r. b. Tytuł nowego pisma jest „Głos Kielecki”. Wychodzić on będzie we wtorek i piątek każdego tygodnia, pod redakcją p. Janusza Koltuńskiego, przy współdzieleniu komitetu redakcyjnego.

Korespondencje.

Z Noworodomska.

— Ohydne stosunki.

Do jakiego stopnia grasują w naszym mieście nieporządku i brudy, o tem świadczy dom rozpuszty przy ulicy Kelskiej vis a vis karczmy p. Basieńskiego. W domu tym mieści się mydlarnia i dwa sklepiki niby to herbarciarne, gdzie zawsze a zwłaszcza wieczorami spotkać można pełno pobytowców i „alfonsów”, w towarzystwie różnorodnych prostytutek. Towarzystwo to cieszy się szczególniejszymi przywilejami w naszym grodzie i wszystko uchodzi im bezkarnie.

Dreszcz oburzenia przejmując każdego przechodnia idącego w kierunku dworca kolejowego, jest się tam bowiem świadkiem obrzydliwych występów na tle moralności, każdy zaś mężczyzna przechodzący obok tego domu, lub na przestrzeni od Malego rynku do domu p. Najkrona, gdzie mieści się centralna stacja telefonów, jest przedmiotem zaczepek tych dam, a kiedy

szkadzka do przejścia chodnikiem, a ulicy wcale nie upiększa.

Ze sztuki.

Teatr Marji Przybyłko.

Dzisiaj odegraną zostanie po raz drugi doskonała farsa satyryczna, Gustawa Davisa, „Magdalena”.

Personel teatralny usilnie jest zajęty próbami z głosej sztuki Henryka Berstebana „Złodziej”, która odegrana zostanie raz tylko w czwartek na benefit Marji Przybyłko.

Repertuar teatru Marji Przybyłko.

Środa—„Magdalena”.

Czwartek — „Złodziej” benefit Marji Przybyłko.

Piątek—„Dwór we Władkowicach”.

Sobota — „Dzieci Wanusiyya”.

Niedziela—„Bagienko”.

Ostatnia poczta.

— Wydalenie żydów.

Policeja petersburska otrzymała polecenie, sżęby w przeciągu 24 godzin wysiano z Petersburga wszystkie żydowskie skuszarki i dentystki, które nie pracują w szpitalach. Rozporządzenie to wywołało wielki niepokój wśród zainteresowanych.

Okólnik prezesa rady ministrów, dotyczący prawa zamieszkania żydów w Syberji, wywołał masowe wysiedlanie żydów.

— W sprawie nowej wojny.

Pomimo alarmujących wieści, rozsięwanych przez „Now. Wremia”, o możliwości wybuchu ponownej wojny pomiędzy Rosją a Japonją. „Wiener Allgemeine Zeitung”, stawowczo przeczy tym pogłoskom.

Wspomniana wiedeńska gazeta twierdzi, że jeżeli w ogóle zbrojenia Ja-

ali, przybyły szczęśliwie wczoraj do Kazwinu, żądają jutro wyjechać dalej.

Nowa szkoła koadukacyjna.

Perm, 21. Pozwolonu na otwarcie 4 kl. progimnazjum dla uczni obojga pici. Za warunek postawiono, że do szkoły przyjmowane będą dziewczęta do 15 roku życia, a chłopcy do siedemnastego.

Zderzenie pociągów.

Budapeszt, 21. Wskutek przeoczenia sygnałów przez maszynistę wpadły na siebie dwa pociągi osobowe w okolicach stacji Rokos. Z pomiędzy podróżnych 7 jest ciężko rannych.

Rozpacz matki.

Wiedeń, 21. Robotnica Sturmowa zatrudniona troje swoich dzieci, pozem powiesiła się z rozpaczy wywołanej nędzą. Szybka pomoc lekarska zdołała jednak dzieci odratować. Matkę znaleziono już martwą.

Armja francuska.

Paryż, 21. Jeden z generałów, interwiewany przez dziennikarzy o wrażeniach odniesione podczas manewrów ćwiczyli, że agitacja antymilitarystyczna w armji stanowco stabilnie i że duch wojska francuskiego nigdy nie był lepszy niż dzisiaj.

Cholera.

Petersburg 21. W ciągu doby zachorowało 34, zmarło 10, pozostaje w szpitalach 339 osób.

Przemysł ludowy.

Nazwiska osób zapisanych na członków Towarzystwa Popierania Przemysłu Ludowego w Królestwie Polskiem na wystawie Częstochowskiej.

- W.W. P.P. Władysław Benduski p. Rudniki w Utkowie 100 rb., F. Balcer w Lowiczu 5 rb., dr. Antoni Natanson w Warszawie 5 rb., Hr. Nina Plater-Zyberk, Witebska gub. maj. Borek 1 rb., Ksiądz Sierśław Witek w Lesznie, p. Żarki, gub. Piotrk. 1 rb., Towarzystwo „Pustelnik” w Warszawie 5 rb., Dyrektor fabryki „Pustelnik” w Warsz., ul. Kopernika 11 — 5 rb., Jan Ulamicki, w Warsz. Kopernika 11 — 5 rb., Ksiądz Grzegorz Augustyniak, Dąbrowa Górnicza 5 rb., Dr. Jakób Löwenstein w Warszawie 5 rb., Ludwik Kossuth w Warsz. 5 rb., Mieczysław Piłłoffer 10 rb., M. Szelagowski. La Plata Rep. Argentyna 5 rb., Witold Małkowski, Częstochowa 5 rb., Marja Dądzuszycka, Przemysł, Galicja 5 rb., Zofja Garbińska, Częstochowa 5 rb., Władysław Małkowski, Częstochowa 5 rb., Jan Ciechanowski, w Grodzcu, p. Będzin 5 rb., Stefan Radecki, Granica, kopalnia „Kazimierz” 1 rb., Henryk Radecki, Granica, Niemce 1 rb., Ksiądz J. Meźnicki, Częstochowa 3 rb., Władysław Ziętkiewicz, Częstochowa 1 rb., D. Klepaski, Częst. 1 rb., Zofja Mystkowska, Kalisz 5 rb., K. Mystkowski, Kalisz 5 rb., Julia Mystkowska, Kalisz 1 rb., Czesław Baginski, Częstochowa 5 rb., Oktawia Macuszevska 5 rb., Jan Güntner Chelou-Lubelski 5 rb., Bronisław Pecelewicz, st. Wierzbolów, os. Kłobazy 5 rb., P. Kamiński, Radom 1 rb., Ksiądz Jan Karłowicz, prelat kapituły Wileńskiej 5 rb., Marja Kozłowska, Warszawa 1 rb., D. rowa Kosmowska, Warszawa 1 rb., Stefan Medelski, Broniki, p. Zychlin, gub. Warsz. 1 rb., Wacław Zdzienicki, Warszawa 5 rb., Aleksander Jazczuk, Siedlce 5 rb., Jan Grosman, Częstochowa 5 rb., Ewelina Grosman, Częst. 5 rb., Helena Grosmanowa, Częst. 5 rb., Kazimierz Grosman, Częst. 5 rb., A. Boczkowski, Praszków dr. z. W.-W. 5 rb., Zofja Boczkowska Praszków 1 rb.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Pijcie KAWĘ

L. B. JANKIEWICZ

żądać wszędzie.

140-7-2

młodzieńcic odmawia przyjęcia wstrefnej propozycji, syją się nań przekleństwa i zlorzeczenia mimo iż spaceruje po tej ulicy rucbliwej moc ludzi, spragnionych świeżego powietrza. bywa nawet i tak, że gdy młodzieńcic przechodzi w towarzystwie kobiety, kuzynki, bądź siostry, naratony jest na igrzyska, w formie całkiem nieprzychylnych, odezwać się zaś niewolno, gdyż w przeciwnym razie narazonym się jest na poturbowanie przez śledzących i ochraniających cmy nęcne sutenierów. Często zdarza się, że w tym punkcie, gdzie mieszczą się owe herbarciarne, okradają furmanki, stojące obok karczmy, iak to się stało wczoraj o g. 7 wieczorem, gdzie skradziono gospodarkowi, przybytemu na jarmark z furi towaru za 300 rb.

— Ze szkoly fabrycznej.

Smutna wiadomością podzieliłmy się z ojcami i opiekunami szkoly fabrycznej b-ci Thonet oraz b-ci Koba, że z chęcią otwarcia szkoly, po wakacjach, zostai zamknięty jeden oddział, liczący 60 dzieci.

Jeżeli więc z każdym rakiem sianowne zarządy powyższych fabryk będą kasować po jednym oddziale, to wkrótce rozstaniemy się z całą szkółką. Godne pożałowania.

— Ach te porządki...

Od kilku tygodni, zreprowano już studnie przy ul. Strzałkowskiej, obok szpitala, a pomimo to do dnia dzisiejszego stoi rozstawianie, które prze-

poñi mają na celu wystąpienie z akcją czynną, to akcja ta skierowana będzie w stronę państwa Chińskiego.

Stądawna Japonja patrzy ze smutkiem na stopniowe przeobrażanie się państwa niebieskiego, ponieważ Chiny odrodzone mogą stać się groźnym rywalem Japonji. Z tej więc strony spodziewają się wojennej burzy.

TELEGRAMY.

(Agencji Petersburskiej i wstano.)

Zniżka dyskonta

Petersburg 21. Bank państwa zniżył stopę dyskonta o pół proc. od wszystkich operacji, dokonywanych przez instytucje Banku. Na czas kampanji zbożowej, lecz nie później jak do 14 stycznia 1910 r. dozwolono jest przyjmowanie do dyskonta od banków prywatnych w charakterze redyskonta, oraz z zabezpieczeniem rachunków, specjalnych wksli z terminem do 6 miesięcy.

Dowolna broń.

Petersburg 21. Najjaśniejszy Pan Najwyżej rozkazał raczyli, by nie zmuszono koczaków wszystkich wogóle wojsk koczackich, do zaopatrywania się w broń typu rządowego i nie krepowano ich jednostajnością broni, lecz zezwolano im wstepować do służby wojskowej z szabrami odziedziczonymi po przodkach, z warunkiem jednak, aby przydatne one były do potrzeb bojowych.

Podróż byłego szacha.

Teheran, 21. Były szach Mahomet-

Uwagze Kupujących!

Wystawa Przemysłu i Rolnictwa w Częstochowie odznaczyla

Wielkim złotym medalem

TWO M. Szumilin

w Warszawie, Nowogrodzka № 26

(Dymitr Szumilin
właściciele (Mieczysław Kutner

za wyborowe — 653
nowo-wyगतunki herbaty

Sprzedają we wszystkich poważniejszych sklepach kolonialn. i Stow spożyw. w kraju

Krajowy Import Herbaty!

ROZMAITOŚCI.

— **Obliczenie warjatów w Anglii.**
Według sprawozdania inspekcji domów dla umysłowo chorych liczba warjatów wzrosła w Anglii w roku 1908 znowu. Dnia 1 stycznia 1909 r. wynosiła liczba warjatów umieszczonych w zakładach Anglii i Walii: 128 787; w r. 1907 dnia 1 stycznia: 126 084. Obliczenie z ostatnich lat stwierdza, że liczba warjatów w Anglii w ostatnim czasie z roku na rok o conajmniej 2000 wzrastała. Jeszcze dnia 1 stycznia roku 1859 liczone w zakładach Anglii i Walii tylko: 36 762 warjatów. Przysłot więc w przeciągu lat 50 wynosi 250 procent. Wspomniane sprawozdanie stwierdza, że kobiety częściej zapadają na choroby umysłowe aniżeli mężczyźni. Stosunek na 100 wynosi 53,7 kobiet do 46,3 mężczyzn. Na zawody wyższe przypadają w obliczeniu na 10 000 następujące liczby: inżynierów 49,8, artystów rzeźbiarzy 29,4,

architektów 23,2, literatów i innych osób wykształconych 19,4, adwokatów i notariuszy 16,7, lekarzy 14,2 księży 10,7. Inspekcja projektuje budowy zakładów dla dalszych 150 tys. chorych.
— **Aktor, jako święty.**
Różne stany i zawody posiadają swych szczególnych świętych, których stosunki do danego zawodu są nieraz coprawda bardzo niktne. Tak naprzykład artylerja uważa za swą patronkę św. Barbare, a w różnych koszarach artylerji urządzają na jej cześć w dniu 4 grudnia uroczystości, aczkolwiek za jej życia—w trzecim wieku—jeszcze o artylerji nie mogło być mowy. Patronat swój nad artylerją zawdzięcza ta święta swej śmierci od pioruna.
Z daleko racjonalniejszego powodu mogłoby sobie aktorzy wybrać z grona świętych patrona, mianowicie św. Genezjusza, który sam był aktorem. Wiadomem jest, jak najstarszy kościół chrześcijański ścigał scenę; wszyscy o-

cowie kościoła występowali przeciwko teatrowi, a co prawda w owych czasach z wielką słusznością, gdyż pantomimy ówczesne odznaczały się rozwiązłością, która najzupełniej usprawiedliwiała prześladowanie.
Za czasów prześladowania chrześcijaństwa przez Dioklecjana miał wirtuozyzmi, Genezjusz przedstawiać w jakiejś sztuce, wyszydzającej chrześcijan, katechumena, który na lożu śmiertelnym żądał chrztu. Inny aktor miał udzielić chrztu, trzeci zaś miał udawać egozycystę. Stał się jednak cud: Egerst, który miał być tylko scenicznym, podziałał, jak rzeczywisty. Genezjusz ze sceny wystąpił z tak ognistą obroną chrześcijaństwa, iż wszyscy widziowie znali się jakby pod zaklęciem, a wielu, porwanych jego zapalem, zażądało chrztu.
Nia widziano jeszcze, czy się ma do czytelnika ze zręcznością aktora, czy też ze świętem przekonaniem nowona

wróconego chrześcijańca. Zaprowadzono go przed cesarza, który chwalił aktora, iż tak doskonale odegrał rolę fanatyka chrześcijańskiego. Wtedy jednak Genezjusz, śmiało i otwarcie wywodził, iż myślał zupełnie poważnie.
Zamierzona komedia zamienia się w tragedję. Nieszczęśliwego osmagano nielitościwie. Na torturach chcieli go zmusić, aby wszystko odwołał. Genezjusz pozostał jednak przy swem twierdzeniu i jako ofiara swego wyznania wiary, został ścięty.
Kościół jednak, który ścigał aktorów i osądził ich kłajwą, uznał tego aktora; który ze sceny głosił zasady wiary chrześcijańskiej za świętego. Pamięć jego obchodzona jest w kościele dnia 25 sierpnia.
OFIARY.
Na rzecz pogorzelan w Pajęczynie J. J. Olewinyści złożyli rb. 10?

Dla przyjeżdżających do Warszawy
Nowo-urządzony. 564-6 1
Pokoje Umeblowane
„RENOMA“ 17 Elektoralna 17

SKŁAD FABRYCZNY
T-wa „Prowodnik“
w RYDZIE.
w Częstochowie, Teatralna 13. Tel. № 1.
Wyroby techniczne
Gumowe i Azbestowe
do wszelkich gałęzi przemysłu
Obręcze gumowe
do kół powozowych
Bandaż, Osie, Resory
OPONY do samochodów i rowerów.
Weże gumowe i parciane
Obcasy gumowe. 271

W Izdebniku pod Lanckoroną w Galicyi w dobrach Arcyksięcia Rajnera pędzą z jagód jarzębiny. Wódka o smaku wytwornym, zastępująca w zupełności koniak. P. P. lekarze w Galicyi stosują w szpitalach jarzębik w miejsce koniaku.
Jarzębinę wódkę Likier jarzębowy.
Koniferynkę ilkiery w smaku chartrouse'y. zielonej
Główny skład w firmie
L. Wróbel
WARSZAWA, Krakowskie-Przedmieście Nr. 25.
Detaliczna sprzedaż we wszystkich składach win i restauracjach.
Żądać wszędzie.

Two S. J. Czepelewiecki i S. wie
POLECAJĄ OSTATNIE NOWOŚCI 415
udoskonalonej perfumerji
„Antique“, „Gontdor“, „Ideal“
Perfumy, wody kolońskie kwiatowe, mydła.
Skład główny: **Warszawa Rymarska 16.**
!!Żądajcie wszędzie!!

Fosfatyna Faliera,
przejmujemy pokarm, najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwiększa w czasie odciążenia od pierś i w okresie różnięcia. *Ulatnia ząbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości.* Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach. **Ostrzegamy przed naśladownictwami.** 698-110

Zakład
Freblowski
St. Ligezy
w Częstochowie, ul. Teatralna № 26
Zajęcia dla dzieci: od lat 3 do 7
Pogadanki, przygotowywane do systematycznej nauki, gimnastyka, gry, śpiewy, robotki i słójki.
Zapis codziennie od godziny 10 rano do 2 popołudniu. 677-3-2

„Agronom-gorzelnik“
z dłuższą praktyką, który ukończył wyższe szkoły agronomiczne i gorzelnicze, w Czechach Posiada chlubne świadctwa Gwarantuje największe wykorzystanie ekonomiczne i techniczne. Zgłoszenia do Biura Wystawy w Częstochowie. 681 5-4

Altana z wystawy.
mieszcząca się pomiędzy pawilonem Kindlera i drobnego przemysłu, odpowiednia jako altana ogrodu, do sprzedania Wiadom. „Zdrój“ III Aleja № 62 693-3-3

Wielki wybór gotowych gorsetów od 2 do 25 rubli
poleca pracownia gorsetów
„JÓZEFY“
Częstochowa Al. III róg Szkolnej domu p. Wnorowskiej
Reperacje, pranie, profesjonalowanie 4, p. 561-6-1

Niemiecki
doktor filozofii udziela prywatnych lekcji. Oferty do „Gazety Częstochowskiej“ 719 2-2

Zawiadomienie
Niniejszem zawiadamiam że lekcje tańców w sali „Harmonia“ ul. Mikołajewska rozpoczyna się 2 października r. b.
Z poważaniem E. Łubiński.
ul. Mikołajewska № 9. 724 0-1

Rozkład jazdy pociągów LETNI.
Pociągi przychodzą do Częstochowy
od strony Warszawy:
o godz. 4.11 7.20, 11.37, 2.37, 5.41, 6.39, 6.00, 9.00, 12.20, 9.02
od strony Granicy:
o godz. 2.14, 9.42, 3.36, 11.18, 6.34, 1.52, 9.13, 11.51, 8.45
Pociągi odchodzą z Częstochowy
ku Warszawie:
o godz. 2.52, 9.50, 3.46, 11.30, 6.42, 2.02, 9.25, 5.25, 12.11
ku Granicy:
o godz. 4.19, 7.26, 11.47, 2.45, 5.53, 6.51, 9.10, 9.22, 4.25.

„ARYSTOKRATYNA“
Mydło, krem i proszek.
Odznaczona na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna“ działa przez swą zawartość węglku antyseptycznego i orzeźwiającego, już po krótkim użyciu—staje się pleć lśniąco białą i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Piegi, zmarszczki, wągrzy, 20te plamy „Arystokratyna“ usuwa po kilkorazowym użyciu.
Żądać w składkach aptecznych i aptekach.
Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie aptecznym
W OŁAWA ORZEŁ
w Częstochowie, III Aleja № 48. 27

PASTYLKI 40 KEFIROWE SZT.
1 RS WARSZAWA
E. GESSNERA
JEDYNY taniej ułatwiony i higieniczny sposób przyrządzania soku kefiru poleca
APTEKA - JEROZOLIMSKA 27
Dostać można w aptece Jerzmanowskiego i Krasuskiego w Częstochowie.

Sprzedam zaraz w całości lub częściowo gruntu móg 9 pretów 166 z budynkami we wsi Wyczerpy Górne gmina Redziny w pow. Częstochowskim 4 i pół wiorsty od Częstochowy przy szosie prowadzącej z Częstochowy do Mstowa. Wiadomość w Częstochowie u M. Zborowskiego Nowy rynek Nr. 2 dom własny 723 3-1
W dniu 4 października r. b. w Redzinach w ogrodzie dworskim odbędzie się sprzedaż z wolnej ręki 150 drzew (wiąz i lipy) w stanie surowym do sprzedania Skład broni № 32 725-1-1688
Sprzedam niedrogo 40 osiołków. Wiadomość kinematograf na wystawie. 797 9-1
Sklep do sprzedania z powodu wyjazdu Mokra Nr. 14 726-4-1
Potrzebuje celnika kowalskiego. Kłomnice Antoni Bugaj 728-3-1
Sklep do sprzedania spożywczo-dystrybucyjny na dogodnych warunkach Ogrodowa 61. 718-10-1
Zingla karta, paszportowa wydana przez fabr. Warta na imię Katarzyny Gryzwa. 720-1-1
Lampa węglowa Sita 500 świec mało używana z rezerwuarem krusztywnym 1500 używana do sprzedania Skład broni № 32 725-1-1688

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują: Kantor własny -- Częstochowa Aleja II Nr. 38 -- kiosk „Świtez“ na Wystawie, w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, w Nowradomsku p. A. Kałczyński, w Dąbrowie p. Jan Dziekan, w Rakowie p. Leon Piotrowski, w Warszawie p. F. Syrewicz.

Warunki prenumeraty:
Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop 50 wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów.
Ceny ogłoszeń:
Za wiersz jednonsp. itowy lub jego miejsca: przed tekstem kop. 30, po tekście k. 10, obok tekstu (nadesłane) k. 50, nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz.
Redaktor Z. TRZEBIŃSKI. Wydawca A. SIENICKI.